

ЛІТЕРАТУРА

1. Романовский Г. Б. Право на неприкосновенность частной жизни / Г. Б. Романовский. – М. : МЗ–Пресс, 2001. – 382 с.
2. Маленина М. Н. Личные неимущественные права граждан : понятие, осуществление, защита / М. Н. Маленина. – М. : МЗ–Пресс, 2000. – 241 с.
3. Стецовский Ю. И. Право на свободу и личную неприкосновенность : нормы и действительность / Ю. И. Стецовский. – М. : Дело, 2000. – 563 с.
4. Стогова О. В. Особисте життя : проблема визначення поняття / О. В. Стогова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/12062/2/osobyste%20gytuya%20ludyny.pdf>.
5. Красавчикова Л. О. Личная жизнь граждан под охраной закона / Л. О. Красавчикова. – М. : Юридическая литература, 1983. – 160 с.
6. Ходус О. В. От общественного к частному : актуальные модальности социокультурного бытия / О. В. Ходус // Нова парадигма. – 2014. – Вип. 121. – С. 84–94.
7. Волковинська В. О. Публічне і приватне : необхідність кордонів чи криза інтерпретації / В. О. Волковинська // Молодий вчений. – 2015. – № 2. – С. 46–50.
8. Публичная сфера : теория, методология : монография / под ред. Е. Р. Ярской-Смирновой и П. В. Романова (Библиотека «Журнала исследований социальной политики»). – М. : ООО «Вариант» : ЦСПГИ, 2013. – 360 с.
9. Соболевська М. Між приватністю та публічністю : парадокси сучасного суспільства / М. Соболевська // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки : Збірник наукових праць. – К. : Фенікс, 2010. – Вип. 10. – С. 11–16.
10. Академічний тлумачний словник української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sum.in.ua>.
11. Рыбальченко Р. К. Личная жизнь граждан и некоторые вопросы ее конституционной охраны в СССР / Р. К. Рыбальченко // Проблемы социалистической законности. – Харьков, 1981. – Вып. 4. – С. 53–60.
12. Устименко Н. В. Таємниці особистого життя людини та їх цивільно-правова охорона : автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук за спец. : 12.00.03 «цивільне право та цивільний процес ; сімейне право ; міжнародне приватне право» / Н. В. Устименко ; Національна юридична академія України ім. Я. Мудрого. – Х., 2001. – 20 с.
13. Новый тлумачний словник української мови : у 4-х т. [укл. : В. Яременко, О. Сліпушко]. – К. : Вид-во «Аконіт», 1998. – Т. 3. – 1998. – 928 с.
14. Вікіпедія – вільна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki/Повага>.

УДК 347.635:347.637

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА КОНТАКТ ТА СПІЛКУВАННЯ З ДИТИНОЮ ПРИ ОКРЕМОМУ ПРОЖИВАННІ БАТЬКІВ

THE RIGHT TO CONTACT AND COMMUNICATION WITH THE CHILD AT SEPARATION PARENTS

Гресь Н.М.,
старший викладач

Сумський національний аграрний університет

Стаття присвячена дослідженню механізму реалізації права на спілкування та контакту з дитиною при окремому проживанні батьків, виявленню теоретичних та практичних проблем при реалізації цього права. У статті аналізуються форми і способи захисту права на спілкування та контакт з дитиною. Зокрема, увага приділена адміністративному та судовому порядку захисту порушеного права на контакт та спілкування з дитиною.

Ключові слова: дитина, батьки, батьківські права, право на контакт з дитиною, право на спілкування з дитиною, здійснення права, захист права.

Статья посвящена исследованию механизма реализации права на общение и контакт с ребенком при раздельном проживании родителей, выявлению теоретических и практических проблем при реализации этого права. В статье анализируются формы и способы защиты права на общение и контакт с ребенком. В частности, уделено внимание защите нарушенного права на контакт и общение с ребенком в административном и судебном порядке.

Ключевые слова: родители, ребенок, родительские права, право на контакт с ребенком, право на общение с ребенком, осуществление права, защита права.

This article investigates to the mechanism of communication and contact with child in the separation of parents identify theoretical and practical problems with the implementation of this right. This article analyzes the forms and methods of protecting the right to communication and contact with the child.

The right to contact and communicate with the child provided a number of regulations and conventions ratified by Ukraine. The concept of the right to contact disclosed in the Convention on contact with children 2003, Ukraine adopted in 2007.

National law gives parents the opportunity to sign a contract for the implementation of parental rights and duties to those who does not live with child. In this agreement persons may decide many important moment for them: the frequency of meetings with the child, their duration, the presence of third persons in communicating.

But very often mothers of minor children object to personal contact with the father of the child or require that it happened in their presence. There are numerous cases of antagonizing the child against the father when the rule of law is violated and the person intentionally interferes in communication with the father of a minor child.

The law provided for administrative and judicial procedures to protect rights of access of the parent who does not live with the child. The protection of family rights is the guardianship and custody. If any of the parents do not agree with the decision of the guardianship authority on this issue, such a decision may be appealed in court. But the resolution of the dispute regarding contact with the child in court can only deepen the conflict situation between the parents. In this sense, mediation appears necessary and most appropriate way to settle disputes in this category. It should be noted that family mediation is one of the first and most common types of mediation abroad.

Key words: parents, child, parent's laws, right to contact with child, right to communication, exercise of right, defense of right.

Право на контакт та спілкування батьків з дітьми належить до особистих немайнових прав. Порушення цього права, створення умов, за яких неможлива його реалізація, є правопорушенням. Останнім часом в Україні зростає число розлучень, незареєстрованих шлюбів і дітей, народжених поза шлюбом. Все більшого розповсюдження набуває неповна сім'я, тобто родина, в якій внаслідок різних причин виховує дитину (дітей) один з батьків. За обставин окремого проживання, той із батьків, який проживає окремо від дитини, часто втрачає можливість реалізації батьківських прав в повному обсязі, зокрема права на спілкування та контакт з дитиною, без яких неможливо реалізувати право на участь у вихованні дитини та інші батьківські права. Але, разом з тим, ці тенденції не в повній мірі враховуються сімейним законодавством, тому пошук механізмів вирішення проблем, які виникають при реалізації права на контакт та спілкування з дитиною тим з батьків, який проживає окремо, є актуальним.

Серед вітчизняних та зарубіжних вчених-правників, які вивчали особливості сімейних особистих немайнових прав дітей та батьків, можна виділити Красицьку Л., Клім С., Левківського Б., Громоздіну М., Беседкіна Н., Нечасву О.

Метою статті є дослідження механізму реалізації права на контакт та спілкування з дитиною при окремому проживанні батьків, виявлення теоретичних та практичних проблем при реалізації цього права, окреслення шляхів їх розв'язання, дослідження форм і способів його захисту.

Право на контакт та спілкування з дитиною забезпечується рядом нормативно-правових актів і Конвенцій, ратифікованих Україною. Згідно ч. 3 ст. 9 Конвенції про права дитини [1], дитина, яка не проживає з одним чи обома батьками, має право підтримувати на регулярній основі особисті та прямі контакти з обома батьками, за винятком випадків, коли це суперечить інтересам дитини. Положення даної Конвенції знайшло своє закріплення в національному законодавстві. Так, Закон України «Про охорону дитинства» [2] визначає поняття і особливості реалізації права на контакт з дитиною. Відповідно до зазначеного Закону контакт з дитиною – це реалізація матір'ю, батьком, іншими членами сім'ї та родичами, у тому числі тими, з якими дитина не проживає, права на спілкування з дитиною, побачення зазначених осіб з дитиною, а також надання їм інформації про дитину або дитині про таких осіб, якщо це не суперечить інтересам дитини.

Більш широко поняття права на контакт розкривається в Конвенції про контакт з дітьми [3] 2003 року, прийнятою Україною у 2007 році. Воно включає: перебування дитини протягом обмеженого періоду разом з особою, з якою вона зазвичай не проживає, чи зустріч з такою особою; будь-яку форму спілкування між дитиною й такою особою; надання інформації такій особі про дитину або дитині про таку особу.

Отже, визначення контакту в Конвенції про контакт з дітьми є ширшим за національне, в якому передбачено побачення з дитиною, а не її перебування з особою, з якою вона не проживає.

Аналіз положень Конвенції про контакт з дітьми свідчить, що за змістом право батьків і дитини на контакт ширше, ніж право батьків і дітей на спілкування між собою, оскільки право на контакт містить у собі не тільки право на будь-яку форму спілкування батьків і дитини між собою, але й право перебування дитини протягом обмеженого періоду разом з батьками, і з якими вона зазвичай не проживає, та право на одержання інформації один про одного [4, с. 216].

Сімейний кодекс України [5] (далі – СК України) використовує тільки поняття «право на спілкування з дитиною». Легальне визнання права батьків та дітей на спілкування є правовим засобом забезпечення права дитини на належне батьківське виховання, а також правовою гарантією належного здійснення батьками своїх обов'язків щодо виховання дитини. Спілкування може мати різні форми:

побачення віч-на-віч, за допомогою засобів зв'язку, одержання та передача інформації стосовно один одного, шляхом надання подарунків, можливість спільного відпочинку та інші форми. Гарантією цього права є положення, яке передбачає, що той з батьків, з ким проживає дитина, не має права перешкоджати тому з батьків, хто проживає окремо, спілкуватися з дитиною та брати участь у її вихованні, якщо таке спілкування не перешкоджає нормальному розвитку дитини.

Право на контакт здійснюється на підставі угод про контакт та розпоряджень про контакт із дитиною.

Національне законодавство надає батькам можливість укласти договір щодо здійснення батьківських прав та виконання обов'язків тим з них, хто проживає окремо від дитини. В цьому договорі сторони можуть оговорити важливі умови: періодичність зустрічей з дитиною, їх тривалість, необхідність присутності третіх осіб при спілкуванні тощо. Також в цьому договорі можна обговорити питання, пов'язані з наданням інформації про дитину (стан її здоров'я, успішність в школі тощо). Даним договором не може бути передбачено позбавлення або обмеження права на спілкування з дитиною того з батьків, хто проживає окремо, оскільки це порушує права останнього.

Слід зазначити, що сімейне законодавство виходить із принципу повної рівноправності обох батьків – батька і матері – у всіх правах і обов'язках відносно своїх дітей. Цей принцип навіть знайшов своє відображення у Конституції України, у ст. 51 якої зазначено, що кожен із подружжя має рівні права і обов'язки у шлюбі та сім'ї. Стаття 141 СК України [5] також прямо передбачає, що батько має рівні, тобто такі ж самі, як і мами, права і обов'язки щодо дитини. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 08 вересня 2005 року закріплює принцип рівності жінок та чоловіків, проте і досі гендерна рівність у багатьох сферах ще не досягнута. Так, при визначенні місця проживання неповнолітньої дитини, суд, оцінюючи докази у справі, має враховувати ставлення батьків до виконання своїх батьківських обов'язків, особисту прихильність дітей до кожного з батьків, вік дітей, їх стать, особисті якості батьків, можливість створення належних умов до виховання дитини. На практиці здебільшого дитина залишається проживати з матір'ю. Це відповідає принципу 6 Декларації про права дитини, згідно якого малолітня дитина не повинна, крім випадків, коли є виключні обставини, бути розлученою з матір'ю. Це є зрозумілим і виправданим, особливо коли питання стосується маленьких дітей. З точки зору психології, між дитиною та її матір'ю в ранньому віці існує дуже тісний зв'язок, розірвання якого залишає глибокий слід на психіці та навіть на фізичному розвитку дитини. Саме жінка може забезпечити необхідні умови побуту, виховання, розвитку дитини.

Але, проблема полягає в тому, що досить часто матері неповнолітніх дітей заперечують проти особистого спілкування батька з дитиною або вимагають, щоб воно відбувалося в їхній присутності. Далеко не поодинокі випадки налаштування дитини проти батька, коли норма закону порушується і особа свідомо перешкоджає спілкуванню батька з неповнолітньою дитиною, доводячи до відома дитини негативні риси характеру батька. У багатьох випадках чоловіки полишають справу налагодження контакту з дитиною, втішаючи себе тим, що спроби будуть поновлені та буде позитивний результат після спливу деякого часу, коли дитина підросте, що не зовсім правильно, оскільки з перших років життя дитина позбавлена можливості спілкуватися з батьком, що в подальшому призведе до психологічного бар'єру, для подолання якого потрібні час та значні зусилля.

У межах юрисдикційної форми захисту права на спілкування того з батьків, хто проживає окремо від дитини, існує адміністративний і судовий порядок. Адміністратив-

ний порядок полягає у вирішенні сімейно-правових спорів органом опіки та піклування. У Порядку провадження органами опіки діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини [6] передбачений механізм вирішення спору щодо участі у вихованні дитини, але реалізація права на виховання не можлива без контакту і спілкування з дитиною. Тобто в адміністративному порядку застосовуються інші терміни, що може призвести до неоднозначного тлумачення норм.

У разі виникнення спору між батьками щодо участі у вихованні дитини один з батьків, що проживає окремо від дитини, подає службі у справах дітей за місцем проживання дитини заяву, в якій має зазначити, що їй чиняться перешкоди у побаченні з неповнолітньою дитиною, в результаті чого особа позбавлена можливості спілкуватись та брати участь у вихованні дитини. Працівник служби у справах дітей проводить бесіду з батьками, а, у разі потреби, також з родичами дитини. До уваги береться ставлення батьків до виконання батьківських обов'язків, особиста прихильність дитини до кожного з них, стан здоров'я дитини та інші обставини, що мають істотне значення. Після з'ясування обставин, що призвели до виникнення спору між батьками щодо участі у вихованні дитини, служба у справах дітей складає висновок. Участь у вихованні дитини та, у разі потреби, порядок побачень з дитиною того з батьків, який проживає окремо від неї, встановлюються рішенням районної, районної у містах Києві та Севастополі держадміністрації, виконавчого органу міської, районної у місті ради з урахуванням висновку служби у справах дітей.

Хоча в СК України і закріплено положення про обов'язковість виконання рішень органів опіки та піклування, проте ані органи Державної виконавчої служби України, ані правоохоронні органи не мають можливості примусити виконувати дане рішення того з батьків, з ким проживає дитина. Це рішення не включене до числа виконавчих документів.

У разі, якщо будь-хто з батьків не згоден з рішенням органу опіки та піклування з цього питання, то таке рішення може бути оскаржене в судовому порядку. Згідно зі ст. 159 СК України вирішення спору між батьками щодо способів участі у вихованні дитини у судовому порядку можливе за умови невиконання одним із батьків рішення органу опіки та піклування з цього питання. Якщо орган опіки та піклування способів участі позивача у спілкуванні з дитиною та у її вихованні у встановленому порядку не визначав і не приймав жодного рішення, суд не приймає таку справу до розгляду. Так колегія суддів судової палати у цивільних справах апеляційного суду Київської області 30 травня 2011 року скасувала рішення суду першої інстанції та постановила нове, яким відмовила у позові про усунення перешкод у спілкуванні з дитиною, оскільки рішення прийнято без висновку органу опіки та піклування та за відсутності доказів існування таких перешкод [7, с. 43].

Під час розгляду судом спорів між батьками щодо виховання дитини районна, районна у містах Києві та Севастополі держадміністрація, виконавчий орган міської, районної у місті ради подає суду письмовий висновок про способи участі одного з батьків у вихованні дитини, місце та час їх спілкування, складений на підставі відомостей, одержаних службою у справах дітей в результаті проведення бесіди з батьками, дитиною, родичами, які беруть участь у її вихованні, обстеження умов проживання дитини, батьків, а також на підставі інших документів, які стосуються зазначеної справи.

Виходячи з права того із батьків, який проживає окремо від дитини, на спілкування з нею, а також з необхідності захисту прав та інтересів неповнолітнього при спілкуванні із цим батьком (матір'ю), суд у своєму рішенні визначає порядок такого спілкування (час, місце, тривалість спілкування тощо) з урахуванням обставин кожної конкретної справи. При визначенні порядку спілкування та участі у вихованні батьком (матір'ю) з дитиною суд бере до уваги вік дитини,

стан її здоров'я, прихильність до кожного з батьків та інші обставини, здатні вплинути на фізичне й психічне здоров'я дитини, на її моральний розвиток. У виняткових випадках, коли спілкування дитини з тим із батьків, хто проживає окремо, може завдати шкоди дитині, суд має право не допускати здійснення батьківських прав на шкоду фізичному й психічному здоров'ю дітей і їхньому моральному розвитку, вправі відмовити цьому батькові (матері) в задоволенні позову про визначення порядку його участі у вихованні дитини та спілкуванні з нею, виклавши мотиви ухваленого рішення. Аналогічно вирішується й вимога про усунення перешкод батькам, не позбавленим батьківських прав, у вихованні та спілкуванні з дитиною.

Аналіз судової практики свідчить, що приводом до створення перешкод для спілкування з дитиною може бути малолітній вік, хвороба дитини, емоційні зриви неповнолітніх під час розлучення після побачення, а тому слід мати на увазі, що суд зобов'язаний перевірити наявність т. зв. «перешкод», а сторони повинні довести свою позицію та правоту.

Суд може відмовити у задоволенні позову, якщо цього вимагають інтереси дитини, зокрема якщо будуть встановлені обставини, які перешкоджають спілкуванню. Наприклад, неправомірна або негідна поведінка окремо проживаючого батька в період спілкування з дитиною (з'явлення до дитини в нетверезому стані, налаштування її проти другого з батьків, схилення до вчинення аморальних вчинків, здійснення відносно дитини насильницьких дій, примус її до надмірної праці, застосування жорстоких форм покарання, зловживання батьківськими правами тощо).

Та навіть задоволення позову судом породжує проблему виконання такого рішення. Порядок побачень, який встановлений судом, потребуватиме постійних змін відповідно до обставин як в житті дитини, так і батьків (хвороба, зміна графіку роботи батьків чи навчання дитини тощо). А якщо батьки перебувають у стані конфлікту, зробити це за взаємною згодою неможливо. Звертатись для зміни часу побачень з дитиною кожного разу до суду також досить складно. Навіть залучення державних виконавців не вирішує проблему. А, якщо сама дитина не захоче спілкуватись з одним із батьків, то, не дивлячись на рішення суду, контакт і спілкування будуть неможливими, жоден примус не вирішить проблему.

Розв'язання спору щодо контакту з дитиною в судовому порядку може лише поглибити конфліктну ситуацію між батьками. Спори, що випливають із сімейних правовідносин, є однією з найбільш складних категорій справ, але не стільки з погляду закону, скільки в силу великої кількості «позаправових» аспектів у їх утриманні. У всякому разі при вирішенні таких спорів важливо зберегти дружні відносини їхніх учасників, що часто неможливо в процесі судового розгляду. Сама природа змагальної системи налаштовує сторін одну проти одної, змушуючи їх змагатися та мислити в рамках протилежних позицій, перешкоджаючи нормальній комунікації й усвідомленню спільних інтересів, наприклад таких, як благополуччя дітей [8, с. 80].

На нашу думку, необхідним і найбільш оптимальним способом урегулювання цієї категорії спорів є медіація. Слід зазначити, що сімейна медіація – один із перших і найбільш поширених видів медіації за кордоном. У США в більшості штатів на законодавчому рівні визнано сімейну медіацію. В деяких із них передбачено проведення обов'язкової медіації в справах, пов'язаних з опікою та вихованням дітей після розлучення батьків. Багато служб сімейної медіації створюються й функціонують при судах.

Отже, медіація в сімейних конфліктах є ефективним способом вирішення спору і його емоційної складової. Інститут сімейної медіації потребує інтеграції в систему цивільної юрисдикції, відсутність законодавчого регулювання на рівні законів та підзаконних актів суттєво гальмує розвиток цього інституту в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конвенція ООН про права дитини від 27 лютого 1991 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_021.
2. Про охорону дитинства : Закон України від 26 квітня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 30. – Ст. 142.
3. Конвенція про контакт з дітьми від 15 травня 2003 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_659
4. Красицька Л. В. Здійснення та захист права батьків і дитини на контакт / Л. В. Красицька // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. – 2012. – Вип. 4. – С. 213–224.
5. Сімейний кодекс України : Закон України від 10 січня 2002 року // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21–22. – Ст. 135.
6. Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини : Постанова Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 року № 866 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/866-2008-%D0%BF>
7. Захист прав дітей у цивільному судочинстві. Судові рішення. Практичний посібник / За заг. ред. В. Т. Маляренка. – К., 2012.
8. Яворська О. Медіація в сімейних спорах / О. Яворська, А. Демчук // Історико-правовий часопис. – 2013. – № 2. – С. 79–83.

УДК 347. 921

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ НОТАРІУСІВ В НІМЕЧЧИНІ

SOME ASPECTS OF NOTARY IN GERMANY

Дениськ Н.М.,
викладач*Міжнародний гуманітарний університет*

Розглянуто основні моделі латинського нотаріату, а також аналізуються форми німецької моделі. Стаття присвячена короткому аналізу особливостей розвитку нотаріату в Німеччині. Характеризуються окремі вимоги щодо організації та функціонування нотаріальної діяльності в Німеччині.

Ключові слова: модель, форма, нотаріат, діяльність, адвокат, посадова особа, обов'язки нотаріуса.

Рассмотрены основные модели латинского нотариата, а также анализируются формы немецкой модели. Статья посвящена краткому анализу особенностей развития нотариата в Германии. Характеризуются отдельные требования по организации и функционированию нотариальной деятельности в Германии.

Ключевые слова: модель, форма, нотариат, деятельность, адвокат, должностное лицо, обязанности нотариуса.

Today in Europe there are three basic models of Latin Notaries, German, French and mixed. German notary model is presented in three forms: notaries, lawyers, notaries, notary-public servants.

In the system of the German notary is a public officer, according to the law of the country must have a law degree, a similar formation judge or lawyer.

The post of notary may be appointed only a German national who, according to the German Law on Judges, suitable for the post of judge. It must be «complete lawyer». A person over 60 years cannot be appointed a notary. The age limit for acting notary – 70 years.

In Germany, the notary is obliged to participate in the conclusion of agreements relating to the areas of law listed below: Commercial Law, Corporate Law, Family Law.

Job notary is not a commercial activity. The notary is obliged to refuse any commercial action, particularly from campaign, contrary to the official position. From this position it special duties resulting in the state legislative definition of the relevant organization of this activity. Should be made clear legislative procedural prerequisites.

The study of international experience enables notaries to examine good practice abroad, familiar with German law on the organization and functioning of notaries.

Key words: model, form, notaries, activity, lawyer, official, duties notary.

За твердженням Ж. А. Тальпіса, на сьогодні в Європі існує три основні моделі латинського нотаріату: німецька, французька та змішана [1].

Німецька модель нотаріату представлена в трьох формах:

1. Нотаріуси (займаються чисто нотаріальною діяльністю і нічим більше. Ця форма нотаріату практикується в Баварії, Бранденбурзі, Гамбурзі, Мекленбург-Передній Померанії, Рейнланд-Пфальці, Саарі, Саксонії, Саксонії-Анхальт, Тюрингії та прилеглої до Рейну частини Північної Рейн-Вестфалії).

2. Адвокати-нотаріуси (паралельно з адвокатською діяльністю практикують також нотаріальну. Ця форма нотаріату поширена в Берліні, Бремені, Гессені, Нижній Саксонії, Шлезвіг-Гольштейні і в східних областях Північної Рейн-Вестфалії).

3. Нотаріуси-державні службовці (платня виплачується з державного бюджету, а гонорар за послуги повністю йде в казну країни. Ця форма нотаріату практикується у Баден-Вюртемберзі).

У системі органів Німеччини (далі – ФРН) нотаріус є посадовою особою, згідно із законом країни, повинен мати юридичну освіту, аналогічну освіті судді або адвоката [4]. Призначаються земельним урядом. Вони уповноважені завіряти договори та акти, і повинні давати незалежні безсторонні консультації усім сторонам договору. У залежності від конкретної землі ФРН, свої обов'язки вони здійснюють через нотаріуса (тобто, коли їхня єдина спеціальність – нотаріус з цивільного права), або «адвоката та нотаріуса» (тобто, це адвокат, який також може виступати у ролі нотаріуса). У більшості частин ФРН нотаріуси не працюють на державу, єдине виключення становить земля Баден-Вюртенбург, де вони в основному є державними службовцями [1].

На посаду нотаріуса, може бути призначений лише громадянин ФРН, який, за німецьким Законом про суддів, підходить для посади судді. Він повинен бути «повним юристом» (за німецькою термінологією). Для призначення нотаріусом достатнім буде мати закінчену